

Mislav Papec
Tomislav Romić

ANALIZA UČESTALOSTI POHAĐANJA IZVANNASTAVNIH SPORTSKIH AKTIVNOSTI UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE RETKOVEC

1. UVOD

Ciljevi i zadaće tjelesne i zdravstvene kulture ne mogu se ostvariti samo i isključivo putem nastave, odnosno nastavnog procesa, već putem odgojno-obrazovnog procesa u koji, osim nastave, spadaju izvannastavni i izvanškolski organizacijski oblici rada (Findak, V. 1999). Na tragu izrečenog, izvannastavne sportske aktivnosti jedna su od bitnih sastavnica u realizaciji odgojno-obrazovnog procesa. Izvannastavne sportske aktivnosti ne provode se isključivo zbog ostvarivanja ciljeva i zadaća škole, već im je osnovni cilj zadovoljavanje (povećanih) individualnih potreba učenika sa sportskom aktivnošću i kretanjem te njihovog pozitivnog utjecaja na razvoj antropološkog statusa učenika. Blagodati koje pružaju izvannastavne sportske aktivnosti također se očituju i kroz usvajanje i podizanje na višu razinu motoričkih znanja učenika, poboljšanja njihovih motoričkih postignuća, doprinosu boljim odgojnim rezultatima, ali i možda najvažnije očuvanju i unapređenju zdravlja učenika. Različita motorička znanja koja učenici usvajaju kroz sudjelovanje u izvannastavnim sportskim aktivnostima nisu svrha i cilj sami sebi. Usvojena motorička znanja često se koriste i izvan škole, u slobodno vrijeme, kod kuće, u društvu svojih vršnjaka, prijatelja, obitelji i roditelja. Nećemo pogriješiti ako kažemo da učenici usvojena motorička znanja nose sa sobom u život. Vrijednost usvojenih motoričkih znanja također dolazi do osobitog značaja u možebitnim hitnim situacijama, kada o njima može ovisiti čak i život. Uključivanjem učenika u izvannastavne sportske aktivnosti uz obrazovnu komponentu, također se stvaraju povoljni uvjeti za odgojno djelovanje. Ako znamo da nastava tjelesne i zdravstvene kulture zbog svoje specifičnosti pruža mogućnost snažnijeg odgojnog djelovanja u odnosu na ostale predmete, onda se usuđujemo zaključiti da se uključivanjem učenika u izvannastavne sportske aktivnosti ta mogućnost još i više povećava. Naravno uz uvjet da nastavnik te mogućnosti prepozna i maksimalno iskoristi.

2. CILJ RADA

Usporediti pohađanje izvannastavnih sportskih aktivnosti učenika, gledano po mjesecima, a u tijeku jedne nastavne godine. Naime, na temelju višegodišnjeg iskustva u radu s djecom osnovnoškolske dobi došli smo do zaključka da broj učenika uključenih u izvannastavne sportske aktivnosti varira u tijeku nastavne godine. Ovim radom analizirat ćemo uočene varijacije i utvrditi postoje li poklapanja tih varijacija u tri nastavne godine koje su obuhvaćene ovom analizom.

3. METODE RADA

Analizu ćemo izvršiti na temelju podatka o pohađanju izvannastavnih sportskih aktivnosti učenika u OŠ Retkovec u okviru programa „Vikendom u športske dvorane. Podaci su prikupljeni u tri nastavne godine i to 2009/2010, 2010/2011. i 2011/2012. Program „Vikendom u športske dvorane“ program je osmišljen od strane Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport, a provodi se u osnovnim školama grada Zagreba od 2007. godine. U analizi ćemo uspoređivati broj učenica i učenika uključenih u odbojku i nogomet prema pojedinim mjesecima u tijeku nastavne godine. Broj naveden za svaki pojedini mjesec, sadržava ukupan broj učenica i učenika od prvog do osmog razreda uključenih u odbojku, odnosno nogomet u tekućem mjesecu. U sklopu navedenog programa treninzi se održavaju dva puta tjedno, a za potrebe analize smatra se da su učenici u tekućem mjesecu bili uključeni u program, ako su bili prisutni na najmanje dva treninga. Svi učenici su zdravstveno sposobni za pohađanje nastave tjelesne i zdravstvene kulture, a time i izvannastavnih sportskih aktivnosti. Dobivene rezultate prikazat ćemo tablično te im izračunati osnovne statističke parametre. S ciljem bolje percepcije uočenih pojava dobivene ćemo rezultate prikazati i grafički.

4. REZULTATI I DISKUSIJA

Analizom učestalosti pohađanja izvannastavnih sportskih aktivnosti učenika OŠ Retkovec, vidljivo je da se u tijeku nastavnih godina koje smo analizirali (2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012) primjećuju vrlo slične distribucije broja učenika uključenih u navedene aktivnosti. U mjesecu rujnu vrijeme je kada se učenici uključuju u izvannastavne sportske aktivnosti te s pogoršanjem vremenskih uvjeta u listopadu i studenom broj učenika dostiže vrhunac. Nadalje u prosincu vjerojatno zbog pojačanih obveza oko završetka prvog polugodišta broj učenika naglo opada, negativni trend nastavlja se i u siječnju (vjerojatno zbog gubitka kontinuiteta nastalog zbog već spomenutog razloga u prosincu, ali i zbog zimskih praznika učenika). U veljači dolazi do rasta broja učenika uključenih u izvannastavne sportske aktivnosti, taj rast se nastavlja u ožujku i travnju, da bi u svibnju i lipnju ponovno došlo do osjetnog pada, koji se opet poklapa sa povećanim obvezama učenika oko završetka nastavne godine.

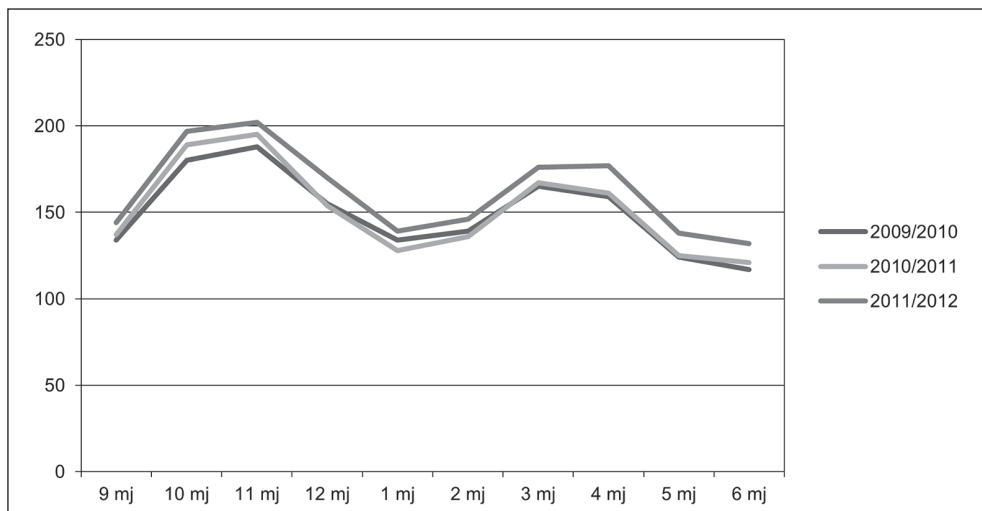
Tablica 1. Broj učenika OŠ Retkovec uključenih u izvannastavne sportske aktivnosti prema mjesecima i nastavnim godinama

	rujan	listopad	studeni	prosinac	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj
2009/2010	134	180	188	155	134	139	165	159	124	117
2010/2011	137	189	195	154	128	136	167	161	125	121
2011/2012	144	197	202	170	139	146	176	177	138	132

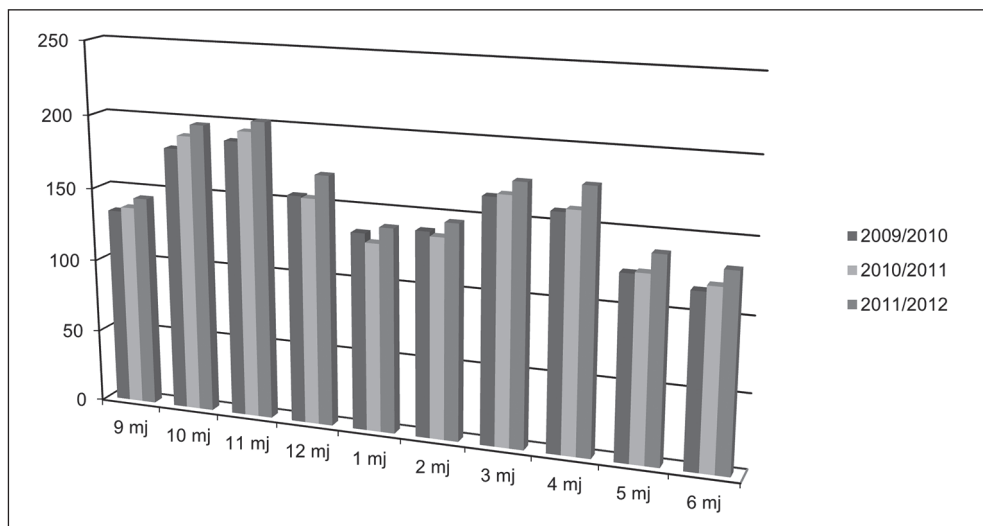
Tablica 2. Osnovni statistički parametri učestalosti pohađanja izvannastavnih sportskih aktivnosti učenika OŠ Retkovec

	Mean	Minimum	Maximum	Std. Dev.
2009/2010	149,5	117	188	21,81
2010/2011	151,3	121	195	32,97
2011/2012	162,1	132	202	26,08

Legenda: Mean – aritmetička sredina, Minimum – minimalan rezultat, Maximum – maksimalan rezultat, Std. Dev. – standardna devijacija.

Slika 1. Distribucija učestalosti pohađanja izvannastavnih sportskih aktivnosti učenika OŠ Retkovec, prikazana krivuljom.

Slika 2. Distribucija učestalosti pohađanja izvannastavnih sportskih aktivnosti učenika OŠ Retkovec, prikazana histogramom.

5. ZAKLJUČAK

Na temelju dobivenih rezultata možemo zaključiti da učestalost pohađanja izvannastavnih sportskih aktivnosti učenika OŠ Retkovec, tijekom nastavne godine čini bimodalnu krivulju, koja prvi i najviši vrh doseže u studenom, zatim dolazi do pada, nakon kojeg slijedi ponovni rast i drugi vrh u ožujku i travnju. Prema dobivenim rezultatima drugi vrh krivulje nikad ne doseže razinu prvog. Smatramo da je u razdobljima smanjenog pohađanja izvannastavnih sportskih aktivnosti, odnosno prije tih razdoblja potrebno i nužno dodatno motivirati učenike i upozoriti ih između ostalog na važnost kontinuiteta u pohađanju, ali i u tjelesnom vježbanju općenito. Također je važno učenicima stalno i sustavno naglašavati da tjelesna aktivnost nije samo neka usputna pojava u vrijeme dokolice, već upravo suprotno, treba ih naučiti da je svakodnevna tjelesna aktivnost biološka potreba i esencija svakog čovjeka. Svakodnevna tjelesna aktivnost kod djece značajno doprinosi smanjenju velikog broja uznapredovalih bolesti današnjice. Zato je uloga i zadaća kineziologa u današnje vrijeme važnija nego ikad, prvenstveno zbog opće poplave sedentarno-virtualnog načina življenja, koji zauzima sve dominantniji udio u slobodnom vremenu, ali i životu općenito. Jasno, ovakav način života ostavlja na djecu svoje pozitivne i negativne posljedice. Takve promjene posebice se odražavaju na zdravlje već u najranijoj mladosti. Preokupacija odgojnih sustava je priprema i osposobljavanje za život u suvremenim uvjetima. To povećava odgovornost škole i zahtijeva optimalne odgovore (Prskalo i sur., 2010). Eklatantni primjeri tog sjedilačkog načina života

sve su učestalije i sve ranije pojave pretilosti i kardio-vaskularnih oboljenja koje se s pravom nazivaju tihim ubojicama današnjice. Jedan od odgovora kineziologa na ovaj problem svakako je i provođenje izvannastavnih organizacijskih oblika rada, a u sklopu kojih i izvannastavnih sportskih aktivnosti koje su važan čimbenik u borbi protiv negativne sastavnice globalnog civilizacijskog napretka, a to je nekretanje.

6. LITERATURA

1. Andrijašević, M. (2009) Upravljanje slobodnim vremenom sadržajima sporta i rekreacije. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
2. Dizdar, D. (2006) Kvantitativne metode. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske d.o.o.
3. Findak, V. (1999) Metodika tjelesne i zdravstvene kulture, Priručnik za nastavnike tjelesne i zdravstvene kulture. Zagreb: Školska knjiga.
4. Findak, V., Stella, I. (1985) Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi. Zagreb: Školska knjiga.